

פרק יז

מעמד הר סיני וקבלת התורה

צוֹנוּ הַשִּׁי"ת לזכור מעמד הר סיני זמן מתן תורתנו דכתיב ב'פ' ואתחנן רק
 השמר לך ושמוך נפשך מאוד פן תיכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן
 יסורו מלבבך כל ימי חייד, והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת לפני ה'
 אלקיך בחורב וכו' ואמנם לא נתבאר בתוה"ק אלא הדברים שהשגנו בחושים אבל
 תוקף אור הקדושה ורוח הקודש שהשגנו באותו מעמד הקדוש והנורא לא נמסר
 אלא בתורה שבע"פ * [ומבואר בדברי חז"ל נוראות מענין מתן תוה"ק (מהם שעל
 כל דיבור יצתה נשמה), והחיין הקב"ה בטל שעתיד להחיות בו את המתים, ושכל
 דיבור שיצא מפי הקב"ה נתמלא כל העולם כולו בשמים (הכוונה לעונג הנפשית
 מעין עוה"ב וגן עדן, וכה"ג טובא ע"י פ' ר' עקיבא ובמקומות מפוזרים במדרשים)
 אכן מבואר בתוה"ק שהיו אז בגדר כלות הנפש שהרי אמרו אח"כ אם יוספים
 אנחנו לשמוע את קול ה' אלקינו ומתנו ב'פ' ואתחנן וכן ב'פ' יתרו].

והנה נתחייבנו לזכור תמיד מעמד הר סיני וללמדה לבנינו לזאת אכתוב כאן
 עכ"פ מה שמפורש בהדיא בתורה"ק.

לא היתה קבלת התורה בפתע פתאום בלא התבוננות חלילה, אלא שלשה ימים
 מקודם הודיעם מרע"ה כי ביום השלישי ירד השי"ת על ה"ס, והוזהרנו למרוש
 מן האשה כדי לקבל התורה בקדושה ובטהרה ונדעת מיושבת ובהכנה גדולה,
 כמשאחז"ל בברכות דכ"ב כדי לקבל התורה באימה וביראה וברחת ובזיע ע"ש.
 ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר ויהי קולות וברקים וקול שופר חזק מאוד
 (וכתיב עוד שם) ויהי קול השופר הולך וחזק מאוד פי' שבכל שעה התגבר

* כי בכלל לא כתבה התורה מענינים הרוחניים והבלתי מורגשות כחוש שענינים
 אלו נמסרו בתורה שבע"פ בתור סוד לחכמי התורה ואורבא נאסר לכתוב דברים שבע"פ
 כמבואר בגיטין ד"ס, וזאת בשני מקומות כתבה התורה מענין רוח הקודש בפרשת בהעלותך
 בכניי הוקנים כתיב ואצלתי מן הרוח אשר עליך וכו' וירד ה' בענן וידבר אליו ויאצל
 מן הרוח אשר עליו כו' ויהי כנח עליהם הרוח ויתנבאו, ובפי' פנחס גבי יהושע כתיב
 איש אשר רוח בו, והוא ענין רוח הקודש אשר זוכין בו למדרגת נבואה, אבל מהו
 ענין רוח הלזה ומה טיבו לא ביארה התורה מטעם הגיל שכי' הוא מהלכות תורה שבע"פ.
 ואולם באמת הכל מבואר בתוה"ק כי אורייתא כולה סתים וגליא כגון קול ה'
 מתפרש באיתגליא ששמעו בחוש השמע ומתפרש ברמיזא שהנמשות הרגישו נעימות השפעת
 אור קדושתו ית"ש כי במאמרו בדא שחקים [ששוחקין מן לצדיקים] וענין האש מתבאר
 ודאי שהי' בחוש הראות ומתבאר ג"כ על ענין יראה עילאה רשפי רשפי אש וכה"ג
 כל הענינים ועי' משי"כ בשם השליה הק' לעיל בס"ו בהגה"ה.

א'
 י'
 עה
 מז
 וגם
 ים,
 נים
 אשר
 אמר
 טשו
 הלכו
 זבותי
 ל' את
 נשבע
 פכ"ד
 לחזור

והתחזק יותר. וכל זה הי' כעין הודעה והכרזה על הופעת כבודו ית"ש וכן מצינו באל"ה הנביא (מלכים א' י"ט) והנה ה' עובר ורוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים לפני ה' לא ברוח ה', ואחר הרוח רעש לא ברעש ה' ואחר הרעש אש לא באש ה' ואחר האש קול דממה דקה וכו'.

והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש וכו' ויחרד כל ההר מאוד היינו שגוף ההר לא עמד על עמדו אלא חרד וזעזע, וכן מפורש בתהלים קי"ג ההרים רקדו כאלים גבעות כבני צאן וכתב הרמב"ן ז"ל בפ"י התורה בפרשת יתרו ד"ה וכל העם דא"א לומר שפסוק זה דההרים רקדו כו' הוא רק בדרך משל ומליצה להפלגת הדבר שהרי כתיב באותו פסוק הים ראה ויגוס הירדן יסוב לאחור שכל זה הי' בפועל ממש בקריעת ים סוף ובמעברות הירדן ומבואר שפסוק זה מדבר מדברים שבמציאות).

וענין הר סיני הי' כעין בית המקדש זמני להשראת כבודו ית' והיו סביבותיו חושך ענן וערפל כעין מחיצות ועל ראש ההר האש הגדולה כמקום להשראת השכינה כעין בית קדשי הקדשים בביהמ"ק, כדכתיב (דברים ד') ותקרבו ותעמדו תחת ההר וההר בוער באש עד לב השמים חושך ענן וערפל, ופירושו שסביבותיו היו חושך ענן וערפל ובאמצעו ההר בוער באש כמש"כ שם הרמב"ן ז"ל וכן אחז"ל במכילתא הובא בילקוט יתרו רמז ש"ב. וכה"ג מבואר בחגיגה י"ג סע"ב.

והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש (שמות י"ט) וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים (שם) וההר בוער באש עד לב השמים (דברים ד') וענין האש, כי בעוה"ז הגשמי הנה המקום היותר מופרש מתחום האדם הוא האש שא"א לברי' לבא ולכנוס בתחומו, ובכדי להבליט לחושים הגשמיים רוממות קדושתו ית"ב, שהוא קדוש ונורא ולית מחשבא תפיסא ביי' כלל, התראה כבודו ית"ש בתחומו של האש כי יותר מזה א"א לחושים הגשמיים להרגיש, וכן בסנה נראה כבודו ית' באש, וכן המלאכים נראו בתחום אש כדכתיב במנוח ויעל מלאך ה' בלהב המזבח (שופטים י"ג) ובעלות אלי' בסערה השמימה נראו רכב וסוסי אש (מלכים ב' ב') וכ"ז משעם הנ"ל.

והנה משה רבינו ע"ה נכנס בתחום האש על ראש ההר כמו שנאמר בפרשה וירד ה' על ה"ס אל ראש ההר ויקרא ה' למשה אל ראש ההר ויעל משה והיינו שנכנס משה רבינו למקום להבת שלהבת י"ה וכן מפורש בסוף משפטים ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה והי' שם כו' ויעל משה אל ההר ויכס הענן את ההר וישכון כבוד ה' על ה"ס ומראה כבוד ה' כאש אוכלת בראש ההר לעיני כל ישראל ויבוא משה בתוך הענן (כמשאחז"ל הובא בפ"י רש"י ז"ל כעין שביל נעשה לו) ויעל אל ההר והי' משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה.

ומפורש בתוה"ק כי דברות קדשו שמענו כל קהל עדת ישראל מן השמים דכתיב (שמות כ') אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם, ופירש"י ז"ל, וכתוב אחד אומר וירד ה' על הר סיני (דמשמע שהי' כביכול השראת שכינתו על הארץ) בא הכתוב השלישי והכריע דכתיב (דברים ד') מן השמים השמיעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה, כבודו בשמים ואשו וגבורתו על הארץ הוא דעת ר' ישמעאל במכילתא כאן. ד"א שהרכיז הקב"ה השמים ושמי השמים על ההר וכן הוא אומר (תהילים י"ח) ויט שמים וירד, וזהו דעת ר' עקיבא במכילתא שם, ואיך שיהי' מפורש בתורה כי כולנו ראינו כי מן השמים דבר עמנו השי"ת דכתיב אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם.

ומפורש בתורה שרבבות מלאכי השרת היו במתן תורה דכתיב בפ' וזאת הברכה ואתא מרבבות קודש ותרגומו ועמי' רבבות קדישין וכן הוא אומר (תהלים ס"ח) רכב אל' רבותים אלפי שנאן ה' בם סיני בקודש וכדאיחא בילקוט. **וברדת** משה מן ההר בלוחות האחרונות זכה לקרני הוד שהאיר והבריק אור פני משה עד שהתנוצצו מזיו אורו קרני אור כזיו היוצא מן השמש (פני משה כפני חמה) כמבואר בסוף פרשת כי תשא.

פרק יח

הנהגה ניסית לכל קהל עדת ישראל בתקופה של ארבעים שנה

ובמשך תקופה של ארבעים שנה חיו כל קהל עדת ישראל חיים שלמעלה מן הטבע בניסים נוראים תמידיים, ימים אחדים אחר יציאתם ממצרים הרגישו בחסרון המים בבואם מרתה שמימי' היו מרים, ויורהו ה' עץ וישלך על המים וימתקו המים * ואח"כ כשבאו רפידים וצמאו למים צוהו השי"ת להכות בצור ויצאו מים רבים לכל העם ואותו באר מצור החלמיש נמשך עמהם בכל מסעיהם כל הארבעים שנה (עד שמתה מרים שנסתלק הבאר והחזירו מרע"ה במי מדיבה כמבואר בפ' חוקת) והתוה"ק צוותה שלא לשכוח את זה דכתיב בפ' עקב פן תאכל ושבעת וכו' ורם לבכר ושכחת את ה' אלקיך המוציאך מארץ מצרים מבית

* ואחז"ל במכילתא שעץ הרדופני הי' [שהוא עץ מר] כי הקב"ה מרפא את המר במר ע"ש.

עבדים המוליכך במדבר הגדול והנורא נהש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים המוציא לך מים מצור החלמיש המאכילך מן במדבר וכו'.

בהרגישם במדבר בחסרון המזון הפליא השי"ת חסדו להוריד להם לחם מן השמים דבר יום ביומו עד בואם אל ארץ נושבת וטעמו כצפיחית בדבש וכטעם לשד השמן (שמות טו, במדבר יא) וזה נמשך לא יום יומים ולא חודש וכו' אלא דור של ארבעים שנה, ונצטווינו שלא לשכוח את זה כמו שנא' בפ' עקב שהעתקתי לעיל, דכתיב המאכילך מן במדבר.

וכמה נסים ונפלאות נוראות היו במן, וא' מנפלאות שהי' בו הוא שלא העדיף המרבה ולא החסיר הממעט ואחר שמדדו הי' לכאור"א במדה שוה עומר לגולגולת (ללמדך לדורות הבאים שמוזנותיו של אדם קצובים לו מר"ה בגזירתו ית"ש ואינו תלוי בהשתדלותו וחריצוהו ואחז"ל מי שברא יום ברא פרנסתו, מכילתא בשלח) ומנפלאות המן שביום הששי מדדו ומצאו כפלים, בשביל יום השבת (ללמד שמה שנמנע מלהרוויח בשבת משתלם לו בימות החול).

ומנפלאות המן שלא הי' מתקיים ליום מחר כי הבאיש וירום תולעים (ללמד שהאדם תלוי תדיר בחסדי הבורא ית' ועוד טעמים אמרו במס' יומא פ' בתרא.

ומנפלאותיו שביום השבת קודש לא ירד המן.

ומנפלאותיו שאע"פ שבכל יום לא התקיים מן ליום מחר אבל מה שלקטו ביום הששי התקיים ליום השבת ולא הבאיש ורמה לא היתה בו (כי קדוש יום השבת לאדוננו).

ובכל משך הארבעים שנה הי' הולך לפניהם כביכול בעמוד ענן יומם לנחותם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם להאיר באור של מעלה (דברים א').

ובכל משך הארבעים שנה לא בלו שמלותם ורגלם לא בצקה כמ"ש (בתחילת פ' עקב) ונעליהם לא בלו (כמ"ש בסוף פ' כי תבוא). ובכל משך ארבעים שנה ראו בחוש השראת שכינת עוון ית' במשכן כמ"ש בסוף פקודי כי ענן הי' על המשכן יומם ואש תהי' בו לילה, "לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם" וכן כתוב במדבר ט' פסוק ט"ו ושם פסוק ט"ז כן יהי' תמיד הענן יכסנו ומראה אש לילה, ועוד כמה ניסים נוראות ונפלאות המקובל בתורה שבע"פ ומבואר בדברי חז"ל והכל מרומז בתורה מהם ז' ענני כבוד (ספרי בהעלותך סי' כ"ג) ניסים ונפלאות שנעשו במן (יומא דף ע"ה) ניסים דמעברות נחלי ארנון (ברכות דף נ"ד) נפלאות שנעשו לפנחס בקומו מתוך העדה (סנהדרין דף פ"ב) נפלאות במלחמת עוג (ברכות דף נ"ד) שמרע"ה העמיד חמה כמו יהושע (תענית דף כ') נפלאות

במלחמת מדין (ירושלמי סנהדרין פ' חלק ה"ב ועוד כמה דברים נוראים מבוארים בדברי חז"ל בכמה מקומות).

וכן היו נסים נוראים זמניים לא כמו להראות נפלאות רק הכל בזמנו ובמקומו כפי צורך השעה, בקשו בשר, ותעל השלו ותכס את המחנה (בפ' בשלח) כששוב בקשו בשר, נשתלח השלו והאריכה התורה בענינו (בפרשת בהעלותך) רוח נסע מאת ה' ויגזו שלום מן המדבר ויטוש על המחנה כדרך יום כה וכדרך יום כה וכאמתים ע"פ הארץ, הממעייט אסף עשרה חמרים (עשרה כור, הכור שלשים סאה ולפי חשבון המקוה שארבעים סאה הוא אמה על אמה ברום שלש אמות הוי עשרה חמרים ערך חמשה קוביק מטר ויותר).

כשערערו על הכהונה שניתן לאהרן (בפ' קרח) נעשה נס במטה אהרן שמטה פשוט [בלתי נטוע] הוציא בן לילה פרח, ויצץ ציץ, ויגמול שקדים. כשביקש משה רחמים ע"ד הנחשים שרפים (שנשתלחו בעון למה העליחנו כו' כמבואר בפ' חקת) צוהו השי"ת לעשות נחש על נס והי' כל הנשוך וראה אותו וחי.

פרק יט

למה לא נקבע הנהגה ניסית לדורות

יאמנם הנהגה כזו בנסים למעלה מן הטבע היתה רק לדור הראשון של קבלת התורה בכדי להשריש בלבם האמונה בהשי"ת ובהשגחתו, אבל עיקר כוונת הבריאה היתה שיהא עולם כמנהגו נוהג בטבעו שהטביע בו הבורא ית' בתחילת יצירתו, כי באמת במצב כזה בהנהגה ניסית כמעט שהאדם נעדר הבחירה כמובן, ועוד כי הדין נותן שבזמן שמונהגים בנסים גלויים, אם יחטאו יענשו מיד בעונש נפשות כי תגדל העוון מאוד למרוד ביוצרו בזמן ובשעה שרואה בחוש כמה יוצרו אוהב אותו מחבבו ומקרבו כ"כ, וכן הי' באמת אצל דור המדבר, חטאו בעגל אותן שחטאו בפועל מהו במגפה או נהרגו (כמש"כ בפ' כי תשא וביומא דף ס"ו ע"ב מבואר ע"ש) וגם כל קהל ישראל נתחייבו כלי' (על שלא מסרו נפשם למחות בכל כוחם שלא יחטאו) עד שמרע"ה ביקש עליהם רחמים ונעהר לו הקב"ה, אמנם נשאר, "וביום פקדי ופקדתי" כו' כמבואר בפ' כי תשא, כשחטאו נדב ואביהו בקטורת זרה אשר לא צוה, נענשו מיד שיצאה אש מבית ק"ק ונשרפו כמבואר בפרשת שמיני.

היו מתאוננים רע בעיני ה' ותבער בם אש ה' עד שהתפלל מרע"ה עליהם ותשקע האש (בפ' בהעלותך) חטאו המרגלים והוציאו דבת הארץ מתו במגפה, ושאר כל העם שבכו ולא בטחו בהשי"ת, נענשו להיות נע ונד מ' שנה לבלות חייהם במדבר הנורא ולא יכנסו לארץ עד תום כל הדור ההוא (בפ' שלח), מעפילים שלא ע"פ ה' נפלו בחרב (שם בפ' שלח) קרח וכל עדתו שערערו על הכהונה, נפתח פי האדמה ותבקע הארץ וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה ותכס עליהם הארץ, וחמשים ומאתים איש מקריבי הקטורת יצאה אש מאת ה' ותשרפם, כשהתלונו ממחרת אתם המיתם וכו', החל הנגף ומתו ארבעה עשר אלף ושבע מאות עד שכיפר עליהם אהרן במחתה (שם בפ' קרח) קצרה נפשם בדרך ודברו באלקים ובמשה למה העליתונו כו' נשתלחו נחשים שרפים וימת עם רב מישראל עד שאמרו חטאנו וביקש מרע"ה רחמים עליהם ועשה ע"פ ה' נחש נחושת והי' כל הנשוך וראה אותו והי', כשחטאו בבנות מואב מתו במגפה כ"ד אלף מישראל עד שכיפר עליהם פנחס בקנאו קנאת ה' כמבואר בפ' בלק, ולכן אילו הי' מתקיים תדיר הנהגה ניסיית הלא הי' העולם חרב בזמן קצר ע"י חטאי בני האדם, ורצון הבורא ית' בקיום בריותיו כמבואר בפ' נח אחר המבול וכש"כ בקיום עם סגולתו זרע ישראל עבדו.

אבל בזמן שעולם כמנהגו נוהג, אע"פ שחוטאים, הקב"ה מאריך אפו וגבי דילי' כמשאחז"ל בב"ק דף נ' ע"ש (והוא מבואר ג"כ בתורה בפ' תשא ב"ג מדות ה' ה' א' רחום וחנון ארך אפים כו' ונקה לא ינקה) ועכ"פ השי"ת מאריך אפו זמן רב כפי הסכמת חכמתו ית"ש ולא נעשה פתגם הרעה מהרה ולחוטא יש פנאי לחזור בתשובה ולסגל מעשים טובים, ואם לא ישוב ח"ו סופו ליתן דו"ח לפני מ"ה הקב"ה ולקבל עונשו במלואו אם בעוה"ז או בעולם הנשמות, אבל עכ"פ דור הולך ודור בא והעולם מתקיים בכללו.

פרק כ

הבטחות תורה הקדושה

ובעודם תחת סבלות מצרים הבטיחם מרע"ה בשם השי"ת והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי וכו' (ריש פ' וארא) וכן בהרבה מקומות בתוה"ק מבטיחה כיבוש ארץ ישראל וירושתה, ולא עוד אלא שהתורה מדברת על הדבר הזה כעל דבר שכבר הי' נעשה ואמרה (בסוף פ' אחרי) אל תטמאו בכל אלה כי בכל אלה נטמאו הגוים אשר אני משלח

מפניכם ותטמא הארץ ואפקוד עונה עלי ותקיא הארץ את יושבי וכו' (ושם בפסוק כ"ח) ולא תקיא הארץ אתכם כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם, והנה עדיין היה הכנעני או בארץ, גוים גדולים ועצומים, ערים גדולות ובצורות, עם גדול ורם, בני ענקים, (דברים ז') והתורה אמרה "כאשר קאה", כי פי ה' דבר.

וכאשר חטאו במרגלים קבע להם מרע"ה בשם הקב"ה את העתיד של ארבעים שנה שירעו במדבר ושכולם יתמו שמה וימותו, והבטיח את החיים ליהושע וכלב שיכנסו לארץ והם יירשוהו (ובפסוק כ"ד לא הוזכר רק כלב לפי שנאמר שם וזרעו יורישנה ויהושע לא הניח בן לירש מטעם המבואר בעירובין דף ס"ג ע"ש ובפסוק ל' כתיב כי אם כלב בן יפונה ויהושע בן נון ששם לא הזכיר וזרעו יורישנה) הכל נתקיים ויהי, כי פי ה' דבר.

והעד העידה בנו התורה בתוכחות שבפ' בחקותי ובפ' תבוא הברכות והקללות וכולם נתקיימו שבזמן שהלכו בדרכיו גדלו והצליחו וגם עשו פרי וישבו לבטח, וכשעשו הרע בעיני ה' ויתנם ה' ביד אויביהם אשר לחצום כמבואר בשופטים שמואל ומלכים, ובתוכחה שבפ' בחקותי שנאמר שם והשמותי את מקדשיכם. (ואתכם אורה בגוים) כתיב אז תרצה הארץ את שבתותי, דקאי על חורבן בית ראשון שחטאו בשבעים שמיטות והיו גולים שבעים שנה כמ"ש בדה"י עד רצתה הארץ שבתותי שבעים שנה ועי' החשבון בפ' רש"י ז"ל בפ' בחקותי.

פרק כא

מענין הנ"ל

ובסוף התוכחה שבפ' בחקותי נאמר ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי אתם כי אני ה' אלקיהם וכן בתוכחה שבמשנה תורה בפ' תבוא והמשך הדברים בפרשת נצבים (שנאמר שם ויתשם ה' מעל אדמתם באף ובחמה ובקצף גדול וישליכם אל ארץ אחרת כיום הזה) כתיב בסוף והי' כי יבואו עליך כל הדברים האלה הברכה (ואח"כ) והקללה אשר נתתי לפניך והשבות אל לבבך וכו' ושבת עד ה' אלקיך כו' ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך כו' והטיבך והרבך מאבותיך שכל זה הוא הבטחה שעכ"פ לא נאבד בגוים ושעוד ירחמנו השי"ת והנה אנחנו נרדפים זה קרוב לאלפים שנה ובכל דור חזור עומדים עלינו לכלותינו בגזירות נוראות הריגות וגירושים מעיר לעיר וממדינה למדינה והקב"ה מצילנו מידם ויותר מהמה

מזימות שונאי ישראל בסתר לכל מיני צרות וגזירות אשר מתבטלים טרם צאתם לחוץ וקצת ממזימותם נודעו אח"כ ורבים מאוד שלא נודעו כלל כי אין בעל הנס מכיר בנסו כדאי' בנדה דל"א ואחז"ל ביומא דס"ט שחזרו לומר והנורא כי הן הן נוראותיו שאלמלא מוראו היאך אזמה אחת יכולה להתקיים בין האומות (שונאי' מגדיר' וישראל מסורים בידם וכבושים תחתם) וכתב החו"ה בשער הבחינה פ"ה ד"ה והגדולה ותוכן דבריו שהרוצה לראות השגחתו ית"ש עלינו בזמנ"ז יביט על עמדתנו בין האומות שלמרות שאין אנו מסכימים עמהם בסתר ובגלוי והם יודעים כ"ז (אשר הוא הסבה הגדולה לשנאתם אותנו) הנה חיי הבינוני שלנו נוח וטובה יותר מחיי הבינוני שלהם כמו שהבטיחנו ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים וכו'.

פרק כב

מענין הנ"ל

והבטיחנו התוה"ק בפ' וילך. כי לא תשכח מפי זרעו (וקאי על כל התורה כולה שהשירה כתובה בתוכה כמבואר בשבת קל"ח סע"ב) והנה בעינינו ראינו בכל דור ודור מה רבו הקמים עלי' (על התורה) להשכיחה מאתנו ולעקרה ח"ו, והרבה פעמים נדמה כי עוד דור אחד או שנים והתורה תשתכח לגמרי ח"ו, ובכל זאת התורה הק' חבוקה ודבוקה בידינו, קיימת ותקיים: בימי שפוט השופטים ובימי בית ראשון שיצרא דע"ז הי' עצום ונורא (אשר אין לנו מושג כלל מזה מכיון שנתבטל יצרא דע"ז ע"י אנשי כנה"ג כמבואר ביומא דס"ט וכמו שאמרו בסנהדרין דק"ב אי הוית התם כו') נשחתו אלפים ורבבות והודחו בחטא ע"ז ר"ל וברוב הזמנים יד המלכים והשרים הי' במעל. ובכח השלטון אכפו את העם לעזוב עבודת השי"ת ולתור אחרי שקוצי העמים כמבואר בשופטים ובמלכים. בימי גדעון לא נמצאו מכל שנים ושלשים אלף שנאספו להלחם באויבי ישראל יותר משלש מאות איש המלקקים אשר לא כרעו לע"ז (שופטים ו') ובימי אלי הנביא כתיב והשארתי בישראל שבעת אלפים כל הברכיים אשר לא כרעו לבעל (מלכים א' י"ט) אחז סגר בתי כנסיות ובתי מדרשות וביטל את חינוך התורה מילדי בני"י ואמר אם אין גדיים אין תיישים כו' (ירושלמי סנהדרין פ' חלק ה"ב) ואח"כ צרות החורבן והגלות, ובימי בית שני קמו הכותים, היוונים והמתיוונים, ונביאי השקר שבמעשה כשפים ומדוחים הסיתו והדיחו לעקור את התוה"ק, והצדוקים שקמו על התושבע"פ ורבים מהם מלכו, ובכח השלטון הדיחו

והשחיתו כמו ינאי המלך אשר הרג חכמי ישראל (קדושין ס"ה) והי' העולם שמם עד שלא נמצא מי שיודע לברך בהמ"ז כראוי (מלבד שמעון ב"ש כדאי' בברכות מ"ח ע"ש) ואח"כ בעוה"ר חורבן ביהמ"ק ע"י מלכות הרשעה ועל כל הארצות נפצו המוני שארית ישראל, והוגלו גולה אחר גולה ובכל מקום גזירות איומות ושמדות נוראות כמו שמבואר בגמ' ומדרשים במקומות רבים ואחז"ל במדרש (הובא בילקוט זכרי' רמז תקפא) על פסוק מה המכות האלה וכי' מה לך יוצא ליסקל על ששמרתי את השבת, מה לך יוצא לישרף על שאכלתי מצה, מה לך יוצא ליהרג, על שמלתי את בני, מה לך לוקה בפרגול, על שעשיתי רצון אבי שבשמים. ובזמן שאחר חתימת התלמוד, הגזירות שמדות וגירושים בארצות ישמעאל ואדום מערב אירופא ומזרחו. נוסף לזה מסיתים ומדיחים מבפנים ומבחוץ משיחי השקר ומדיחים שונים בשם הפילוסופי' ובשם השכלה ובשם הטבת הכלל, בצורות שונות, ואמנם חלקים יקרים מישראל נדחו ר"ל נטמעו ואבדו בגוים (כי הבחירה חפשית ביד האדם) אבל התוה"ק קיימת ומתקיימת ברבבות אלפי ישראל, היו זמנים שנדמה כי עוד מעט והתורה נעקרת והנה היא פורחת עלתה נצה במדינה אחרת (ועל כיו"ב אחז"ל בפסחים דפ"ז ע"ב צדקה עשה הקב"ה עם ישראל שפיורון בין האומות (כלומר לא ביד אומה אחת) כי יד המשחית ומחבל במדינה זו אין לו שלטון במדינה אחרת והי' המחנה הנשאר לפליטה וגם כאן אין המשחית מעיז להשחית כליל בידעו כי ישראל קדושים חיים וקיימים מחוץ לגבול ממשלתו, עברו יובלות חלפו דורות ותוה"ק לא נשתכחה ח"ו מישראל כי הוא ית' אמר ויהי כי לא תשכח מפני זרעו ודבר אלקינו יקום לעולם כי פי ה' דבר.

פרק כג

מענין הנ"ל

והנה בפרשת ואתחנן כתוב ושמרתם ועשיתם כי היא חכמתכם וכינתכם לעיני העמים אשר ישמעון את כל החקים האלה ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אלקינו בכל קראנו אליו וגומר. והנה עינינו הרואות כי כל העמים אשר הי' להם קצת מגע עם ישראל, מאמינים בתורה שהיא תורת אלקים ומכבדין את התורה כדאיתא בחולין דף צ"ב, ואחז"ל (מד"ר דברים פ"ג אות ח') אין שבחה של מטרונה בשעה שמתקלסת מקרובותי' אלא בשעה שמתקלסת מצרותי' (אשר בודאי אילו היו מוצאים מה לפגום היו פוגמים).

צאתם
הנס
הן הן
שונאי'
פ"ה
יט על
ודעים
וטובה
יביהם

התורה
(והנה
מאתנו
תשתכח
: בימי
אין לנו
א דס"ט
והודחו
ון אכפו
שופטים
באויבי
טים ו'
אשר לא
ת חינוך
דרין פ'
היוונים
יקור את
ון הדיחו

ואחז"ל בשבת דף ע"ה כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים איזו חכמה ובינה שהיא לעיני העמים הוי אומר זה חישוב תקופות ומזלות, ועינינו הרואות כי העמים למרות שעסקו והעמיקו במאוד בחכמת התכונה, כבר שינו וחזרו ושינו איזה פעמים סדרי חשבונותיהם כי בהמשך הזמן התברר שאין חשבונם מכוון, וקבלתינו אנו שבין חודש לחודש כ"ט יום י"ב שעות תשצ"ג חלקים (כדאיתא בר"ה דף כ"ה) קולע אל השערה בתכלית הדיוק וכתב בספר הברית ח"א מאמר ד' פ"ג שחכמי אוה"ע הודו שמזה מוכח שהנבואה האמיתית היתה בישראל ע"ש ושם כ' בשם ספר יוחסין שכל חכמי העמים תמהו בענין קביעות הזה של כ"ט י"ב תשצ"ג של היהודים אשר מעולם לא נשתבש אפי' במשהו, לקיים מה שנאמר כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים וכדפירשו חז"ל בשבת דף ע"ה.

פרק כד

במופלא ממך אל תדרש

ואחז"ל בחגיגה ד"ג דכתוב בספר ב"ס במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור ע"ש כי מלבד האיסור שיש בדבר לחקור מה לפנים כו' כמבואר שם בגמ', עוד הוא במציאות סבה עצומה לבלבל את הדעת ולהסתבך בדמיונות שוא שדופות קדים, כי אין לשכל האנושי שום מושג במה שלא טעמו והרגישו בא' מן החושים וכשהוא דן אודות מה שמופלא ממנו הרי הוא מציירו באיזו דמיון הנמצא במוחו מדברים שבחוש וכולו שוא ושקר מעשה תעתועים, וכל חכמת העולם מתחילים ומסתיימים בדברים המוחשים בחוש כחכמת החשבון והנדסה וכידיעת הטבעיים אשר נתבררו מתוך הנסיון והמציאות המוחש כגון חכמת הניתוח והרפואה ושאר טבעי הברואים אבל עניני תהליך הטבעים הבלתי מוחש וכש"כ בענינים הרוחניים חקירות סוד הבריאה וחקירת אלקות, הנה כל דבריהם דמיונות שוא מעשה תעתועים כמ"ש הרמב"ם ז"ל במו"ב א]

הנה הרבה מאות בשנים נסמכו אלפי רבבות החוקרים והמעיינים על דברי אריסטו ויסודותיו כעל עמוד ברזל שאין להרהר אחריו כלל וכלל והוסכם שחכמתו הגיעה ליום קצה אפשר לומר לשכל אנושי להשיג, עד שמלפני ק"פ שנה קם חכם אחד מחכמיהם בעיר קניגסברג וסתר כל דברי אריסטו ושאר כל חכמי

אן הוא במו"ב ח"א מפרק ל"א ואילך.

הפילוסופים שלפניו, הרס הרס עד היסוד עשה כל דבריהם כפטופטי ילדים וכל הבאים אחריו קיימו כל דבריו הצודקים של מבקר זה, וככה יארע גם ליסודות ובניני חכמיהם, שאח"כ, כי תדיר המה מחליפים יסודם אם ע"פ נסיון אם ע"פ שיקול הדעת חדש, ובפרט בענין חכמת אלקות וסוד בריאות העולם שהם ענינים שלמעלה משכל אנושי, כל דבריהם ישא רוח והם פרי הדמיון עם השתתפות הגאון הנוראה (והדמיון מצטייר לכל אחד לפי תכונתו ולפי הרגלו ולפי מקרי החיים שעברו עליו) והכל הבל מעשה תעתועים.

ובתקופות האחרונות התחילו לחפור במעמקי האדמה לחטט אחר שרידי עתיקות וכל משהו שימצאו ישמחו עליו כעל כל הון ויבנו על פיו מגדלי צעצועים שטויות והבלים שאין להעלות על הכתב (ובכלל. שרידי עתיקות יש הרבה מהם מזוייפים אם ע"י אחרונים אם שהכותב או עושה הראשון זייף או שיקר, בכוונה או מתוך בורות, (כי כמו בדורותינו גם בדורות הקדמונים לא חסרו בורים שקרנים זייפנים) וכאשר ימצאו דבר חדש שאין על עפר משלו למעלה על הקרקע ידונו ויחליטו השערות בדויות ומהם דברים שהם ממש טירוף הדעת ושגזון אשר אין רצוני להעלות על הכתב. ובאמת כ"ז מסתרי תכונת הארץ שאיננו משיגים, וכמו ד"מ אבן אלמוגא הנקרא קוראל שצומח כאילן כמבואר בספר הברית מי"א פ"ג או אבן המגנט שפונה דוקא לצפון או האבן שכשמכסין אותה בעפר משליך העפר ממנו סביבו בעיגול ואח"כ כמו רגע חוזר העפר מעצמו על האבן ומכסהו כבתחילה ושוב משליך ושוב חוזר כ"י ע"ש בסה"ב וכיר"ב המון נסתרות שמבראשית, והנה המה ברוב גאותם בונים ע"פ השערות שכלם התועה דברים בדויים שלא היו ולא נבראו הבל הבלים ואת כולם ישא הרוח.

* וכתב במפר הברית מאמר ד' פי"ב אודות אנשי היגא שאמרו כי העולם קיים הרבה רבבות שנים כאשר נמצא כתוב על ספר דברי הימים שלהם אלפי מלכים וכמה מלך כ"א וקורות חייהם וכל ליקוי חמה ולבנה שהי' בימיהם, וחכמי אירופא אשר כבר נודע להם בתקופות האחרונות השבון כל ליקוי חמה ולבנה בדיוק ואשר עפ"ז נוכל לברר למפרע כל הליקויים בדיוק עצום כידוע היום לרבים, באו ובדקו רשימת הליקויים שבספריהם ומצאו שכל הלקות למפרע עד זמן ראשית הבריאה כולם מתאימים כפי החשבון צדקו יחדו, ואשר משם ולמעלה לא נמצא אפי' אחד מתאים להאמת כפי החשבון כי הוא בדוי ומזוייף וזה האות כי גם כל שאר סיפורי דבריהם מזוייפים ובדויים אשר פיהם דיבר שוא דברים שלא היו ולצ' נבראו.

והאמת כי כפי שאנו רואים תהליך התפתחות העולם באלפים — שלשת אלפים שנים האחרונים כשאנו משערים עפ"ז למפרע תהליך ההתפתחות בהשערה נכונה יראה כעין השכל בהחלט כי העולם אינו מתקיים אלא בערך לששת אלפים שנים. ודברי תוה"ק מתברר מתוך המציאות וא"א לי להאריך בזה יותר מטעמים המבוארים בהקדמה.

י חכמה
ועינינו
ר שינו
חשבונם
חלקים
יית ח"א
בישראל
הזה של
קיים מה
דף ע"ה.

וסה ממך
'פנים כו'
ולהסתבך
ולא טעמו
א מציירו
תעתועים,
ז החשבון
זחש כגון
ים הבלתי
הנה כל
נ א]

רי אריסטו
ז שחכמתו
י ק"פ שנה
י כל חכמי